

ZÁPISNICA ZO ZASADNUTIA RADY UČITEĽSKÝCH ŠTUDIJNÝCH PROGRAMOV

PRÍRODOVEDECKEJ FAKULTY UNIVERZITY KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

Uskutočnená dňa: **22. februára 2022**

Prítomní: doc. Š. Karolčík, prof. M. Prokša, doc. E. Čipková, doc. E. Gálová, doc. M. Horňák, doc. N. Hudáčková, doc. M. Slaninová, doc. M. Kováčová, Dr. P. Sadloň, Ing. P. Halák, Dr. I. Pichaničová, Bc. A. Capko, Mgr. D. Šmida, S. Šefčíková

Nepřítomní: doc. M. Mečiarová, Dr. M. Nevřelová

Hostia: Dr. S. Čerňanský, doc. J. Tatiersky, doc. Z. Haláková, Dr. M. Fuchs, Dr. H. Mázorová, Dr. Mokošák

Program zasadnutia:

- 1. Otvorenie**
- 2. Privítanie a predstavenie členov, úvodné informácie**
- 3. Voľba podpredsedu RUŠP**
- 4. Informácie osôb zodpovedných za uskutočnenie a rozvoj učiteľských študijných programov (OZŠP) o príprave študijných programov učiteľstva (ŠPU)**
- 5. Diskusia a predstavenie návrhov zmien a pripomienok k ŠPU**
- 6. Záver**

Ad bod 1:

Predseda RUŠP doc. Karolčík otvoril zasadnutie a skonštatoval, že na zasadnutí sú až na Dr. Nevřelovú a doc. Mečiarovú prítomní všetci členovia RUŠP. Prítomní sú tiež pozvaní hostia – doc. Tatiersky – osoba zodpovedná za uskutočnenie a rozvoj študijného programu učiteľstvo chémie v kombinácii, Dr. Čerňanský – osoba zodpovedná za akreditáciu na Prírodovedeckej fakulte UK, Dr. Mokošák – osoba zodpovedná za zabezpečenie telovýchovných sústredu a ďalší hostia z radov zamestnancov Katedry didaktiky prírodných vied, psychológie a pedagogiky.

Ad bod 2:

Doc. Karolčík predstavil stručne úlohy RUŠP a niektoré jej organizačné náležitosti, predstavil

jednotlivých členov RUŠP, osobitne privítal externých členov RUŠP, Dr. Pichaničovou – zástupkyňu riaditeľa NÚCEM, Dr. Sadloňa – riaditeľa Gymnázia L. Sáru a Ing. Haláka - zriaďovateľa siete škôl Félix. Doc. Karolčík informoval členov RUŠP o základných východiskách tvorby učiteľských študijných programov na PriF UK a prijatí dohody 5 spolupracujúcich fakúlt UK, poskytujúcich spoločné učiteľské študijné programy o zabezpečení skupiny predmetov učiteľského základu jednou trojicou zodpovedných osôb, pôsobiach na Katedre didaktiky prírodných vied, psychológie a pedagogiky (KDPVPP). Z tejto dohody vyplynula nevyhnutnosť koordinovať činnosti spojené s vytváraním učiteľských študijných programov so všetkými zástupcami spolupracujúcich fakúlt a dodržiavať pri tvorbe študijného plánu dohodnuté kritériá. Na viacerých stretnutiach zástupcov spolupracujúcich fakúlt UK boli stanovené základné rámce študijných programov učiteľstva - profilové predmety učiteľského základu, blok povinných predmetov učiteľského základu spoločný pre všetky fakulty, povinne voliteľné predmety pod gesciou jednotlivých fakúlt prihladiajúce na špecifiká predmetových aprobácií, záverečné práce a predmety pripravujúce študentov na ne, počty kreditov .

Ad bod 3:

Doc. Karolčík v zmysle Vnútorného predpisu č.24/2021 o zriadení rád študijných programov navrhol do funkcie podpredsedu rady Mgr. Šmidu. Ten svoju nomináciu prijal a v hlasovaní získal kladné hlasy od (všetkých) členov RUŠP.

Ad bod 4:

Jedným z kľúčových bodov zasadnutia boli informácie HOZŠP, prípadne nimi poverených zástupcov o príprave ŠP, so zameraním na hlavné zmeny a úpravy ŠP v kontexte zvýšenia kvality vzdelávania v nich, a ich zosúladenia so štandardmi pre študijné programy Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo (SAAVŠ). Doc. Karolčík zdôraznil, že HOZŠP sú povinné oboznámiť sa so všetkými štandardmi pre ŠP, resp. metodikou SAAVŠ ich vyhodnocovania. Pre potreby zasadnutia však požiadal OZŠP, aby sa pri predstavovaní jednotlivých častí študijných programov učiteľstva (ŠPU) sústredili najmä na uvedenie základnej štruktúry predmetov zaradených do ŠPU, zdôvodnenie výberu povinných, profilových a povinne voliteľných predmetov s prepojením na profil absolventa, zabezpečenie výučby profilových predmetov učiteľmi vo funkcii doc. alebo prof., udržateľnosť programu do budúcnosti z pohľadu jeho personálneho zabezpečenia, prípadne posúdenie publikačnej činnosti zodpovedných osôb a ďalšie relevantné skutočnosti. Keďže k ŠPU boli organizované viaceré samostatné stretnutia študentov učiteľstva, výsledky stretnutí s pripomienkami budú samostatne prezentované v rámci diskusie k ŠPU.

Ako prvý prezentoval prof. Prokša z pozície HOZŠP a hlavnej zodpovednej osoby pre blok predmetov

učiteľského základu. Prof. Prokša stručne uviedol povinné predmety, povinne voliteľné predmety a výberové predmety bakalárskeho stupňa štúdia, s uvedenými počtami kreditov, počet hodín sa rovná počtu kreditov, to je špecifikum učiteľského štúdia. Zdôraznil profilové predmety, ktoré môžu prednášať len docenti a prof. Stručne charakterizoval predmet pedagogická prax. Upozornil na špecifiká jednotlivých kombinácií a s tým súvisiacich predmetov, ako napr. didaktika chémie. Medzi povinne voliteľné predmety patria zimné a letné telovýchovné sústreďenie, blok podporných prírodovedných predmetov a blok predmetov širšieho základu. Výberové predmety sú s bohatou ponukou pre študentov učiteľstva.

Pri magisterskom stupni je profilovým predmetom predmet – Metodológia pedagogického výskumu, najväčšia váha je daná ped. praxiam v druhom ročníku Mgr. stupňa štúdia.

Zosúladiť všetky predmety a celé učiteľské štúdium bolo veľmi náročné medzi všetkými fakultami, ktoré sa podieľajú na príprave budúcich učiteľov.

Zapojenie študentov a praxe do prípravy programu bolo realizované cez analýzy študentských ankiet, dotazník a stretnutia so študentami. Pri aktualizácii predmetov programu sa podľa možností zohľadnili aj ďalšie odporúčania študentov, zástupcov praxe.

Doc. Tatiersky ako HOZŠP ŠPU Chémie v kombinácii prezentoval úpravy a zosúladenie vrátane informácie, ktoré predmety sú nové a v čom sa líšia niektoré predmety už od existujúcich. Napríklad pandémie priniesla, že je výhodnejšie vyčleniť laboratórne cvičenia ako samostatný predmet. Učitelia rozšírili ponuku výberových predmetov. V magisterskom stupni bolo menej zmien ako v bakalárskom stupni. Niektoré predmety sa presunuli v rámci semestrov. K existujúcim výberovým predmetom boli pridané tri nové výberové predmety.

Doc. Horňák ako HOZŠP ŠPÚ pre 1. a 2. stupeň prezentoval ŠPU Geografie v kombinácii. Hlavná zodpovedná osoba za geografiu je profesor Tolmáči. Geografia je na rozhraní medzi prírodnými a spoločenskými vedami. Pri tvorbe ŠPU vychádzali zo skúsenosti a snažili sa zachovať dôležité predmety.

PriF UK má najdlhšiu históriu ako geografické pracovisko na Slovensku. Prof. Tolmáči sa dlhodobo podieľa na tvorbe učebníc a atlasov a štátneho vzdelávacieho programu. Učitelia participujú na tvorbe a realizácii geografickej olympiády. Syntetickejšia regionálna geografia bude dominovať v magisterskom stupni. Existuje väčšia variabilita výberových predmetov ako to bolo doposiaľ. Veľká časť absolventov končí na stredných školách. Pri genéze sa vychádzalo aj z predpokladu ako učiť jednotlivé celospoločenské problémy. Aby boli budúci učitelia schopní zvládať nové výzvy vyučovania na ZŠ a SŠ. Na požiadavku študentov sa podarilo zvýšiť kreditovú dotáciu terénnych cvičení a exkurzií. Na magisterskom stupni je menej povinných odborných predmetov ako na bakalárskom stupni.

Doc. Čipková ako poverená osoba ŠPU Biológie v kombinácii informovala členov RUŠP nasledovne: študijný program učiteľstva biológie nebol až tak výrazne zmenený ako napr. geografia, pretože biológia bola výrazne zmenená pri poslednej akreditácii. Upozornila na profilové predmety a zdôraznila prečo boli práve tieto predmety zvolené za profilové. Botanika 1. 2, Zoológia, Fyziológia živočíchov a človeka a ďalšie. Učitelia pri tvorbe ŠPU vychádzali aj z požiadaviek na maturitu a kopírovali štátne vzdelávacie programy pre ZŠ a SŠ. Zmeny – boli znížené počty dní pri terénnych cvičení z 5 na tri dni.

Pri výberových predmetoch zosúladienie spočívalo v tom, aby boli vhodné pre učiteľov biológie. Doc. Čipková upozornila na nové výberové prírodovedné predmety. Pribudli výberové predmety z geológie, a po dohode s doc. Putalom bol zaradený aj predmet Organická chémia. Sú to dôležité predmety pre učiteľov biológie. Prof. Klembara, doc. Beňuš a doc. Záhorská sú HOZSP v magisterskom stupni štúdia. Nové predmety Rádiobiológia, pochopenie komplexných prírodovedných problémov. Reakcie na nové výzvy, ktoré čakajú študentov na ZŠ a SŠ.

Pri tvorbe ŠPU sa vychádzalo najmä z toho, aby to boli predmety potrebné špeciálne pre učiteľov a nie pre odborníkov.

Ad bod 5:

Všeobecná rozprava a diskusia a tiež rozsah návrhov úprav boli pomerne bohaté.

Dr. Čerňanský pripomenul, že v trojici osôb zodpovedných za uskutočnenie študijného programu učiteľstvo chémie musí byť jedna osoba s titulom profesor, alebo na funkčnom mieste profesora.

V diskusii sa vyjadrila Dr. Pichaničová z NÚCEMu. Zásadne nemala výhrady voči navrhovaným študijným programom. Akurát to delenie na Bc. a Mgr. stupeň nie je vhodný pri učiteľstve chémie, biológie a geografie. Do budúca sa plánuje spojiť Bc. a Mgr. stupeň do jedného programu. Bakalári nie sú dostatočne kvalifikovaní ako učitelia.

Dr. Sadloň poskytol vnútro-školský pohľad na absolventa. Čo očakávajú riaditelia škôl od absolventov. Vedenie projektov, projektový manažment. Školy sú atakované pri čerpaní eurofondov. Učitelia nie sú na to pripravovaní. Budovať odolnosť absolventa na prostredie do ktorého prichádza. Ako sú budúci učitelia pripravení napr. na problematiku kyberšikany, problémy s inklúziou. Na Slovensku narástlo obrovské množstvo bilingvállov. Potrebujeme vyučovať prírodovedné predmety v cudzom jazyku. Je tu tlak na odborné predmety a zároveň ako si v škole udržať výborného učiteľa. V súčasnosti je problém nájsť učiteľa biológie s chémiou schopného učiť v cudzom jazyku. Hľadať učiteľské talenty už počas vysokoškolského štúdia.

Ing. Halák prezentoval návrhy z jeho praxe. Venovať sa školskému kurikulu. Aby sa študent učiteľstva, čerstvý absolvent vedel zorientovať vo viacerých dokumentoch, v zahraničných dokumentoch. Viac sa venoval manažmentu školského kurikula. Zručnosti učiteľa – manažment triedy, manažment skupiny. Aby si vedel učiteľ zorganizovať prácu tak, aby boli žiaci na hodine aktívni. Time manažment učiteľa, komunikácia s kolegami, práca na projektoch. Návrh na viaceré predmety, viac aprobácií, aby vedel učiteľ odučiť všetky prírodovedné predmety. Na väčšine základných škôl sa učiteľ s dvojkombináciou neužíva. Portfólio skúsenosti s prácou s deťmi. Dobrovoľnícke aktivity. Atmosféra na fakulte by mala podporovať prácu s mládežou, s deťmi, semináre a praxe by mali pripravovať na prácu v krúžkoch apod.

Dr. Pichaničová reflektujú na príspevky Ing. Haláka a Dr. Sadloňa vyjadrila súhlasné stanovisko, aby boli študenti informovaní s aktuálnymi zmenami ohľadne tvorby a zmien kurikula na základných školách. Nemôžeme očakávať, že VŠ pripraví učiteľa na všetky aspekty. Je potrebné vplývať na MPC, ŠPÚ, aby postupne týchto absolventov dovzdelávala v aktuálnych témach a zmenách. Vybudovať systém vzdelávania. Školenia ohľadne legislatívy apod.

Pre študentov učiteľstva sú veľmi dôležité pedagogické praxe na základných a stredných školách.

Študenti Bc. Andrej Capko, Stanka Šefčíková a Mgr. Dominik Šmida referovali o spätnej väzbe študentov na návrh SPU. Nastal problém, že pri presune predmetov Kartografia a Geoekológia z Bc. do Mgr. stupňa, by súčasní študenti absolvovali daný predmet viackrát (dvakrát). Odbornosť učiteľských predmetov. V minulosti bol problém, že predmety pre učiteľov boli spájané s čistými odborníkmi. Je tu snaha prispôbiť všetky, aj voliteľné predmety pre učiteľov. Prvé dva roky budú najmä o odbornej príprave. Je to potrebné takto študentom odkomunikovať. Komunikovať so študentmi na koho sa môžu študenti obrátiť, ak predmet nie je v súlade s tým, čo sa uvádza v IL.

Organizovať raz za rok, resp. raz za semester diskusiu so študentmi. Doplniť predmet ohľadne práce s literatúrou, akademické písanie, predmet pripravujúci na písanie záverečnej (bakalárskej, diplomovej) práce. Diskusia ohľadne absolvovania predmetu telovýchovné sústredenie.

Dr. Čerňanský ocenil vstup študentov. Nová akreditácia rieši tútorov – poradcov štúdia. V každom študijnom programe je aj zástupca študentov. Zo strany študentov môžu byť podmiety a každoročne bude zasadať rada. Každá fakulta bude robiť monitoring.

Doc. Horňák sa vyjadril k poznámkam pre geografiu. Geoekológia sa opakuje len preto, že je to súbeh. Kartografiu a ich IL bude doc. Horňák komunikovať s učiteľmi z danej katedry.

Prebiehala diskusia k telovýchovným sústredeniam. Prečo je to povinne voliteľný predmet a nie

výberový. Študenti navrhli zaradiť na telovýchovné sústredenie aktivity pre učiteľov ako organizátorov. Dr. Mokošák ocenil tieto návrhy od študentov.

Za predmet chémia – problém s predmetom fyzikálna chémia. Tento problém už vyriešili zodpovedné osoby za predmet chémia.

Ing. Halák ponúkol spoluprácu s ich školami, možnosť zúčastniť sa na projektových týždňoch. Spolupráca s rodičmi a pod. Analyzovať videá. Existuje zákon o profesijnom rozvoji učiteľa. Spolupráca učiteľov z praxe s fakultou.

Doc. Slaninová informovala, že v rámci študijného poriadku je napísané, že ak majú študenti dostatok kreditov nemusia si zapísať povinne voliteľný predmet telovýchovné sústredenie. Je potrebné to v opise alebo v návrhu študijného programu uviesť ako poznámku.

Doc. Tatiersky upozornil na možnosť, že môžu byť študenti, ktorí zo zdravotných dôvodov nemôžu absolvovať telovýchovné sústredenie.

Ad bod 6:

Doc. Karolčík informoval o najbližších krokoch týkajúcich sa akreditácie študijných programov a avizoval ďalšie zasadnutie RUŠP na 8. marca 2022. Na tomto zasadnutí budú prezentované úpravy ŠP, ktoré vyplynuli z rokovania a z prezentovaných návrhov podľa bodu 5. Zdôraznil, že ešte budú prebiehať ďalšie parciálne diskusie HOZŠP a ostatných členov RUŠP.

Doc. Karolčík poďakoval všetkým za aktívnu účasť a efektívnu a obsažnú diskusiu, a ukončil rokovanie.

V Bratislave 22.2. 2022

Zapísala: Dr. H. Mázorová, v . r.

Overil: doc. Š. Karolčík, v. r.